

Beschouwing CDA – Voorjaarsnota 2019

Keuzes maken, koers houden

Uitgesproken op dinsdag 2 juli jl. door fractievoorzitter John Bankers (alleen gesproken woord geldt)

Voorzitter,

Stapelingeffecten

Bijna twee weken geleden hield de gemeente Asten een dialogavond, zodat inwoners, verenigingen en organisaties konden meepraten over de bezuinigingsoperatie. Tijdens die bijeenkomst werd herhaaldelijk gewezen op stapelingeffecten. In de voorgaande jaren zijn zij al eerder gekort in bezuinigingsrondes van de gemeente Asten. De boodschap was eensluidend: het vet is van de botten, de kaasschaaf werkt niet meer, de rek is eruit. Alternatieven werden niet direct aangedragen. Onze raad werd vooral succes gewenst bij deze klus.

De raad staat voor moeilijke keuzes en niet omdat wij in Asten vreemd beleid voeren, maar omdat de inkomsten vanuit het rijk achterblijven. Dat het geen Astens probleem is wordt bevestigd als we de voorbije weken de krant lezen. Vrijwel iedere gemeente klaagt over de ongekende maatregelen, die moeten worden genomen om tot een sluitende begroting te komen. Het beleid vanuit Den Haag is grillig. De lokale overheid moet enerzijds meer taken oppakken, maar anderzijds blijft het geld deels achter. Dat knelt in toenemende mate: bij het in stand houden van het voorzieningenniveau of bij het kunnen investeren in veiligheid, leefbaarheid of sociale cohesie. Het is aan de VNG om voor haar leden een betere situatie te creëren. Het is aan ons om de noodzakelijke maatregelen te nemen, zodat onze gemeente tot die wellicht betere tijden financieel gezond blijft.

Richtlijn CDA-fractie

Bij deze bezuinigingsronde wordt verwacht, dat een bedrag van om en nabij de € 3.500.000 wordt bespaard. Een voor Astense begrippen ongekend hoog bedrag. Mijn fractiegenoot verwoordde het duidelijk tijdens de dialogavond: *“je kunt in deze discussie niet de kool en de geit sparen.”* Bij het behandelen van deze voorjaarsnota hebben wij als CDA-fractie de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het totaal aan voorgestelde bezuinigingen bedraagt bijna € 4.000.000. Bovendien zijn wij in grote mate afhankelijk van ontwikkelingen van het Gemeentefonds. Om die reden zien wij enige ruimte om bepaalde zaken te ontzien of uit te stellen. Die ruimte is echter beperkt;

- Wij hanteren het standpunt van de 'vervuiler' betaalt daar waar mogelijk. We willen toewerken naar een duurzaam en financieel evenwicht;
- Iedereen deelt mee in de pijn: inwoners, toeristen, organisaties en in mindere mate verenigingen;
- Risicovoller ramen (waaronder op onderdelen van structureel naar incidenteel) kan op onze goedkeuring rekenen. Het is een nieuwe werkelijkheid, die past bij de huidige tijd. Liever op onderdelen incidenteel risico lopen, dan structureel schade lijden;
- Als het goed gaat, dan wordt er gespaard voor mindere tijden. Mindere tijden zijn nu aangebroken en dan mogen onze reserves ook worden aangesproken. Wij zijn dan ook voorstander van het voorstel van het college om € 1.000.000 over te hevelen van de algemene reserve naar de reserve eenmalige bestedingen;
- Er blijft een belangrijke taak voor de gemeente Asten liggen om binnen afzienbare tijd de kosten in het sociaal domein terug te brengen tot een aanvaardbaar niveau. Relevante aspecten in dit verband zijn de uitvoeringskosten (Peelgemeenten) en de Jeugdhulp;
- Gelet op de financiële opgave die er ligt, is het wat ons betreft niet passend om met nieuwe wensen te komen buiten de al in de voorjaarsnota opgenomen nieuwe wensen (p11);
- Tot slot hebben wij bij het maken van keuzes ook voor ogen gehouden, dat wij nog niet zo lang geleden met elkaar een toekomstvisie hebben opgesteld. Bezuinigen op taken die in lijn liggen met onze toekomstvisie, denk hierbij aan bijvoorbeeld burgerparticipatie, vinden wij niet wenselijk. Kortom, keuzes maken, maar wel de juiste koers houden richting 2030.

Categorie 1 – Anders begroten

In het vervolg van deze beschouwing behandelen wij één voor één de verschillende onderdelen van de voorjaarsnota. Onderwerpen die wij in het vervolg niet aan bod laten komen, kunnen sowieso op onze instemming rekenen. Voor de eerste categorie geldt, dat wij als CDA-fractie bij slechts één maatregel een kanttekening plaatsen:

- Spec 15 – incidentele subsidies aframes: het college stelt voor om incidentele subsidies af te ramen voor het deel dat op dit moment niet wordt gebruikt. Wij begrijpen de andere manier van begroten, maar zetten vraagtekens bij dit besluit. Als gemeente Asten koersen wij naar een samenleving, waarin inwoners meer verantwoordelijkheid willen dragen, waar meer wordt georganiseerd door en voor mensen. Als wij de huidige bestedingen zien, dan is dat voor ons juist een teken, dat dit type subsidiemogelijkheden er volop moeten zijn om die omslag naar een andere samenleving en andere verhoudingen tussen inwoners en gemeente te maken. Inwoners zouden juist (nog) meer gestimuleerd moeten worden om van dit soort budgetten gebruik te maken.

Categorie 2 – Efficiency

Voor categorie 2, efficiencymaatregelen, hebben wij als CDA-fractie de volgende op- en aanmerkingen:

- Spec 6 - UDAS: in algemene zin een opmerking over de bezuinigingen bij UDAS. In hoeverre hoort een bezuiniging van € 0 thuis in dit voorstel? Verderop in de voorjaarsnota worden tal van uitkomsten van nog te voeren onderzoeken opgevoerd als mogelijke besparingen. Vooropgesteld, wij zijn van mening dat ook naar besparingen bij UDAS moet worden gekeken, maar de manier waarop de voorstellen nu staan verwoord, dat roept bij ons vragen op. Waarom niet in lijn met 'geen spec' onder bedrijfsvoering een taakstelling opnemen en de invulling overlaten aan de verantwoordelijken?
- Spec 7 – huur Punderman: zwemvereniging de Punderman heeft meerdere keren van zich laten horen en wat de CDA-fractie betreft is dat terecht. De geplande huurverhoging van het zwembad is met een verdubbeling van de kosten te groot. Wij vragen het college om met een alternatief voorstel te komen richting de begrotingsbehandeling, nadat met de zwemvereniging is gesproken over een meer reële oplossing, bijvoorbeeld door de huur van het zwembad gelijk te trekken met regionale gemiddelden.
- Spec 9 – besparing onderhoudsvergoeding sportverenigingen: als raad hebben wij aan het einde van de vorige raadsperiode unaniem een motie aangenomen, waarin staat opgenomen dat we niet nogmaals wensen te bezuinigen op verenigingen. Dit standpunt is ook vastgelegd in het huidige coalitieakkoord. Het mag duidelijk zijn, dat het CDA dan ook geen voorstander is van deze bezuinigingsmaatregel.
- Spec 11 – Aanstellen POH GGZ Jeugd: in een poging om de kosten voor Jeugdhulp terug te dringen wordt een inhoudelijke koerswijziging voorgesteld. Wij kunnen ons volledig vinden in die koers: meer voorliggend oppakken om hogere zorgkosten te voorkomen. Wij hebben vertrouwen in de voorgestelde aanpak, maar tegelijkertijd ligt hier naast een inspanningsverplichting ook een resultaatverwachting. Investeren in de voorkant moet renderen, anders leidt dit enkel tot hogere kosten.
- Spec 13 – Sociaal Team Asten: idem als voorgaande spec.
- Spec 22 – Inzamelwijze Deken van Pelthof: in beginsel zijn wij het eens met deze maatregel, maar wij vragen ons wel af of dit leidt tot dubbele kosten bij de bewoners. Gaan bewoners van het complex straks én de gemeente te betalen én Wocom via de servicekosten, die in de huur zijn inbegrepen? Kan het college ons hierover informeren?
- Spec 25 – Zonnepanelen op de Schop installeren: vooropgesteld is duurzaamheid een van onze speerpunten in de toekomstvisie en dus moeten wij als gemeente hier werk van maken. Wij plaatsen wel vraagtekens bij het monteren van zonnepanelen op de sporthal. We moeten nu bezuinigen, maar de inkomsten zien we pas over 15 jaar terug. Wat als de Schop dan

moet worden gerenoveerd of als er andere technieken komen, die beter passen bij de vorm van de sporthal? Zijn we het voordeel na 15 jaar dan alweer kwijt? Is het een alternatief om

slechts op een deel van het dak, het platdak, zonnepanelen te bevestigen? Hoe ziet het college dit?

- Zijn er mogelijk alternatieven te bedenken, waarmee de gemeente Asten ook aan haar duurzaamheidsambities werkt maar dan op een meer rendabele wijze?

Categorie 3 - Ambitie

De buikpijnlijst zoals in de Voorjaarsnota staat omschreven betreft categorie 3, het snijden in ambities:

- Spec 2 – niet meer publiceren in het Peelbelang: hiervoor is geen draagvlak binnen het CDA. Het medium helpt ons te communiceren met een grote groep inwoners, een elementair onderdeel richting een vitale democratie. Het is bovendien een belangrijke informatiebron voor veel Astenaren als het gaat om lokaal nieuws. De lokale democratie is ook gebaat bij lokale en regionale journalistiek, die de overheid controleert en hierover schrijft. Bezuinigen op media die het financieel niet breed hebben is voor ons niet bespreekbaar.
- Spec 3 – formatie toezicht en handhaving: voor deze bezuinigingsmaatregel is ook geen draagvlak binnen onze partij. Wij hebben onlangs de formatie uitgebreid, omdat de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, tegen ondermijning veel meer vraagt van de overheid, dan tot voor kort werd gedacht. Zie ook de artikelen hierover in de krant van afgelopen zaterdag. Het zorgen voor veiligheid is een primaire taak van de overheid. De huidige tijd vraagt om investeringen in veiligheid, ook van de gemeente.
- Spec 15 – taak beiaardier beëindigen: dit geniet niet onze voorkeur. Is het mogelijk om deze maatregel te heroverwegen richting 2022 of 2023? Als de financiële positie van de gemeente Asten niet verbeterd, dan kan hier in een latere fase alsnog een besluit over worden genomen. Op basis van de voorjaarsnota wordt het financiële voordeel namelijk pas in 2023 geboekt.
- Spec 16 – afschaffen schoolzwemmen: wat ons betreft wordt deze bezuinigingsmaatregel geschrapt. Schoolzwemmen is een manier om kinderen in contact te brengen met zwemles. Bovendien is het gebruik van het zwembad een pragmatische oplossing voor de benodigde ruimte in sporthallen voor het bewegingsonderwijs van basisscholen. In de huidige situatie leidt het in onze ogen niet tot een besparing, hooguit tot meer praktische problemen rondom het bewegingsonderwijs op basisscholen en dit type onderwijs is belangrijk in relatie tot de gezondheid van onze jeugdigen.
- Spec 17 – kleine burgerinitiatieven budget UDAS laten vervallen: niet doorvoeren, zie voor een verdere toelichting categorie 1, spec 15.
- Spec 20 – onderhoud molen staken: de molen is een iconisch beeld in Asten. Dit monument moet goed onderhouden worden en blijven. Niet op bezuinigen.

- Spec 25 – afschaffen sport- en cultuur vouchers: het is onze taak als overheid om juist op te komen voor kinderen, die in een moeilijke situatie opgroeien. Bovendien willen we een aantrekkelijke gemeente zijn voor (jonge) gezinnen. Daar hoort ook een sociaal gezicht bij richting gezinnen, die het moeilijker hebben. De vouchers zijn juist een middel voor deze kinderen om gewoon mee te doen in onze lokale maatschappij.
- Spec 27 – Regeling meedoen: in lijn met spec 25 zijn wij geen voorstander voor het afschaffen van deze regeling voor kinderen. Indien noodzakelijk is het afschaffen van deze regeling voor volwassenen voor ons wel bespreekbaar.
- Spec 29 – maatschappelijke stage van structureel naar incidenteel: deze maatregel kan op onze steun rekenen. Onze partij is altijd groot voorstander geweest van de maatschappelijke stage. Jongeren leren op deze manier op vroege leeftijd iets over te hebben voor een ander. Een evaluatie in 2023 kan inzichtelijk maken of en zo ja op welke wijze de maatschappelijke stage in de toekomst gefinancierd kan worden.
- Spec 30 – mantelzorgwaardering: het bieden van een vorm van mantelzorgwaardering is essentieel. Bij de behandeling van dit onderwerp enkele jaren geleden in de commissievergadering burgers hebben wij laten weten, dat een financiële beloning voor ons niet heilig is. De hoogte van het bedrag is ook arbitrair. Het CDA staat open voor een alternatieve en mogelijk goedkopere invulling van het mantelzorgcompliment. Bij voorkeur in afstemming met de mantelzorgers zelf.
- Spec 31 – preventie sociaal domein: bij het sociaal team Asten en de POH GGZ Jeugd wordt betoogd, dat inzetten op preventie, op 'de voorkant' positief werkt om later hogere zorgkosten te voorkomen. In dat licht kan ook de mogelijke bezuiniging op preventie in het sociaal domein worden gezien. Wij zijn terughoudend als het gaat om het schrappen van preventieve taken, mits die bewezen effectief zijn. Het niet indexeren van professionele instellingen is voor ons wel bespreekbaar om ook daar een deel van de pijn neer te leggen.
- Spec 32 – afschaffen subsidies samenlevingsopbouw: wij verwijzen naar ons eerdere standpunt over het niet bezuinigen op verenigingen. In dit geval gaat het ook nog eens om verenigingen, die een actieve rol spelen in de samenleving en andere mensen helpen. Voor deze bezuinigingsmaatregel is geen enkel draagvlak binnen onze partij.
- Spec 35 – bloembakken en hangingbaskets centrum: de bloembakken zijn wat ons betreft ook functioneel in relatie tot het verkeer op de Markt. De bloembakken dienen te blijven staan. Over de hangingbaskets valt wat ons betreft te spreken.
- Spec 36 – beeldkwaliteit centrum: voor een toeristische gemeente als de gemeente Asten is het verlagen van de beeldkwaliteit in het centrum niet wenselijk.
- Spec 38 – wegbeheer kwaliteit verlagen: in eerdere bezuinigingsrondes hebben wij voortdurend op dit budget bezuinigd. Voor ons staat voorop dat de (verkeers)veiligheid en kwaliteit van onze wegen gewaarborgd moet zijn. Het is een belangrijke taak van ons als

lokale gemeente. Wij verzoeken het college dan ook terughoudend te zijn met het verder verlagen van de kwaliteit van de wegen.

- Spec 41 – afschaffen Boomfeestdag: kinderen informeren over het belang van de natuur, het klimaat en het milieu is essentieel. Deelname aan de Boomfeestdag levert in maatschappelijk

opzicht veel meer op, dan het kleine bedrag dat hiervan voor de gemeente wordt gevraagd. De CDA-fractie pleit dan ook voor blijvende deelname aan nationale Boomfeestdag.

- Spec 44 – zelf textiel inzamelen: uit de beantwoording van technische vragen blijkt, dat de opbrengst waarschijnlijk lager is dan in de Voorjaarsnota wordt gepresenteerd: ‘slechts’ ongeveer € 25.000. Is het voor een beperkt bedrag reëel om deze taak op ons te nemen? Bovendien vloeien de opbrengsten via ONA ook terug naar ons verenigingsleven. Alles overwegend stellen wij voor om het inzamelen van textiel bij ONA te laten liggen.
- Spec 46 – besparen op stimuleren burgerparticipatie / - initiatieven: het is een van de grootste opgaven voor de komende jaren: toewerken naar een vitale democratie met andere verhouding tussen gemeente, organisaties en inwoners. Hoe kunnen we dit type initiatieven stimuleren, als we als overheid hier niets voor over hebben? In een ideale situatie zouden wij als gemeente juist in dit type initiatieven moeten investeren, omdat het leidt tot meer draagvlak, verbeteringen en vaak goedkopere oplossingen voor de gemeente. Het is duidelijk dat wij hier niet op willen besparen.
- Spec 47 – inkomsten genereren: in het verleden is hier vaker naar gekeken en de resultaten waren beperkt. Wij zijn voorstander van deze maatregel, maar dan moet de optie wel reëel zijn. Zo niet, dan wordt de maatregel wat ons betreft geschrapt.
- Spec 49 – verhogen tarief OZB: om een goed voorzieningenniveau overeind te houden, kunnen wij instemmen met het verhogen van de OZB. Bij het verhogen van de OZB willen wij wel voorstellen om dit gefaseerd toe te passen. Waarom de OZB direct met 5% verhogen in 2020, als de financiële situatie daar (nog) niet om vraagt? Als de financiële vooruitzichten voor de gemeenten negatief blijven, dan kan in een latere fase alsnog worden besloten om de OZB te verhogen. Een verhoging van de OZB is in onze optiek ook te verklaren, als we daarmee elementaire zaken weten te behouden: een veilige gemeente met een sociaal gezicht en ruimte voor het verenigingsleven.

Projecten heroverwegen

In categorie 3 staat ook spec 37: het heroverwegen van projecten. Onze fractie heeft de lijst met projecten doorgelopen en wil hierover de volgende kanttekeningen plaatsen:

- Geen uitstel wenselijk omdat projecten al zijn opgepakt: herinrichting Prins Bernhardstraat, herinrichting Logtestraat, fietspad Dijkstraat, omvormen bermen Hofstraat en Ottenbackstraat, rotonde Buizerdweg.

- Geen uitstel wenselijk vanwege mogelijk klimaat- / wateroverlast: Wolfsberg, herinrichting evenemententerrein, aanpassen Beekerloop.
- Projecten in relatie tot het SHP: kinderen moeten veilig naar school kunnen lopen of fietsen. Als CDA-fractie willen wij geen projecten uitstellen, als de aanleg van bijvoorbeeld een

-

rotonde nodig is voor de verkeersveiligheid. Aanleg van parkeerplaatsen rondom de sportvelden en het museum kan in combinatie met het scholenplan worden uitgevoerd.

- Projecten in relatie tot burgerinitiatief: Voorste Heusden/Patrijsweg en Vorstermansplein uitvoeren in relatie tot elkaar. Als CDA-fractie vinden wij het niet wenselijk om een burgerinitiatief mogelijk jaren te laten wachten, omdat een project naar voren is geschoven of waardoor dubbele kosten worden gemaakt.
- Uitstel bespreekbaar: Wilhelminastraat herinrichten, Heesakkerweg zuidelijke parallelweg, fietsverbinding Kranenvenweg, fietsverbinding Oostappensedijk, Koningsplein, groene entree Asten en de herinrichting van het Burgemeester Ploegmakerspark,

Voorzitter, het rest ons alle inwoners, verenigingen, organisaties en bedrijven te bedanken voor hun inbreng in deze exercitie: via de enquête, tijdens de dialoogavond of in reactie richting onze fracties. Ook een woord van dank richting de ambtelijke organisatie van de gemeente Asten, die er opnieuw in is geslaagd om ons een goed voorstel met voldoende keuzes voor te leggen. Hoe moeilijk die keuzes soms ook zijn.

Voor zover onze inbreng in de eerste termijn.

Fractie CDA Asten-Heusden-Ommel,

John Bankers

Jos Leenders

Susanne de Groot

Daniel van Schijndel

Geert van den Eijnde

Rico ter Voert

Soekena Sabbar